

สาเหตุของพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องตามวิถีอิสลาม ของเยาวชนมุสลิมกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

The Causes of Behavior Against Islamic Ways among Muslim Risk Youth In Three Southern Border Provinces

อับดุลเลาะ เจ๊ะหลง* และ เกษตรชัย และหีม
Abdullah Chelong* and Kasetchai Laeheem

ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
Department of Educational Foundation, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University

*ติดต่อผู้เขียน dullpsu@gmail.com

ส่งบทความ 16 มกราคม 2561 | แก้ไข 12 เมษายน 2561 | ตอรับ 27 เมษายน 2561 | เผยแพร่ 28 มีนาคม 2562

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องตามวิถีอิสลามของเยาวชนมุสลิมกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดนราธิวาส จังหวัดยะลา และจังหวัดปัตตานี ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะจงกับผู้ให้ข้อมูลหลัก 6 กลุ่ม จำนวน 60 คน วิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่าการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ การเลี้ยงดูบุตรของสถาบันครอบครัว ความล้มเหลวของระบบการจัดการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้นำชุมชน ต้นแบบของผู้นำมุสลิม ผู้นำส่วนท้องถิ่นที่ไม่พึงประสงค์ ความอ่อนแอของการจัดการเรียนรู้อัลกุรอาน ซึ่งลักษณะดังกล่าวล้วนเป็นสาเหตุที่ทำให้เยาวชนมุสลิมกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องตามวิถีอิสลาม

คำสำคัญ: พฤติกรรม, วิถีอิสลาม, เยาวชนมุสลิม, สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

Abstract

This study was aimed to investigate the causes of behavior against Islamic ways among risk Muslim youth in the three southern border provinces, Narathiwat, Yala, and Pattani. Data of this qualitative study were collected by interview. The study found that factors caused the change of behavior among Muslim youth were the changes of globalization, parenting, weakness of the educational administration system in the three southern border provinces, effectiveness of local leaders, unsatisfactory as role model of religious and local leaders, and the weakness of Qur'anic learning management. These causes are the results of the changes of behavior against Muslim ways of Muslim youth in the three southern border provinces.

Keywords: behavior, islamic ways, Muslim youth, three southern border provinces

■ บทนำ

ขณะที่โลกกำลังเปลี่ยนผ่านก้าวสู่การเปลี่ยนแปลงอิสลามก็ยังคงทำหน้าที่และดำรงคงอยู่เพื่อเป็นแนวทางสำคัญในการดำรงวิถีชีวิตของมุสลิมให้ครองตนตามรูปแบบอิสลาม ไม่สามารถแยกชีวิตตัวเองออกไปจากหลักการของอิสลามทุกประการและไม่เป็นที่สงสัยว่าพระองค์อัลลอฮ์ (ซบ.) ได้ทรงสร้างมนุษย์เป็นตัวแทนบนโลกใบนี้โดยใช้หลักการอิสลามในการดำเนินชีวิตตามที่พระองค์ทรงบัญญัติและบัญชาให้มุสลิมนั้นห่างไกลจากสิ่งชั่วร้ายทั้งหลายและตั้งมั่นในสัจธรรมความถูกต้องจนสิ้นอายุขัยเพื่อได้พบกับพระองค์อัลลอฮ์ ในสภาพที่พระองค์พอพระทัยและได้รับ

สวรรค์และผลตอบแทนที่ดี ในขณะที่ศาสนาอิสลามนั้นเป็นแหล่งกำเนิดความเข้าใจของปรากฏการณ์ในสังคมปัจจุบันให้ความสำคัญต่อการค้นหาปัญหาทางสังคม ปรากฏการณ์ทางสิ่งแวดล้อม รวมถึงการค้นหาความจริงของความคิดสติปัญญา อารมณ์ และแรงบันดาลใจในการใช้ชีวิตในสังคม (Basri, 2015) ศาสนาอิสลามนั้นคือทุกอย่างของการดำรงชีวิต เป็นบรรทัดฐานทางสังคมที่มุสลิมต้องนำไปปฏิบัติเพื่อกำหนดพฤติกรรมในการดำรงชีวิตในสังคม ตั้งแต่ร่างกาย จิตใจ ปัญญา วิทยุญาณ เพื่อได้รับผลบุญที่ดีจากพระองค์อัลลอฮ์ ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิบัติศรัทธาหนังสือเรื่อง การรู้จักตัวเองและบุคคลอันเป็นที่รักยิ่งของอัลลอฮ์ (Mustafa,

1987) กล่าวคือ เยาวชนมุสลิมเป็นเสาหลักในการพัฒนา
มนุษย์และสังคมต่อไป เยาวชนมุสลิมจะต้องสร้างจิตลักษณะ
ที่สูงขึ้น คือ การต่อสู้ของมนุษย์จากอารมณ์ใฝ่ต่ำ เพื่อให้
มนุษย์ได้รับการพัฒนาทางด้านพฤติกรรม มีแรงบันดาลใจ
เพื่อต่อสู้ในการทำความดี จึงจะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบและ
ใกล้ชิดพระองค์มากขึ้น

แต่ด้วยสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปจากอดีตเป็นอย่างมาก
พบว่า เยาวชนมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
ส่วนใหญ่มีวิถีชีวิตที่ไม่สอดคล้องกับความคาดหวังของสังคม
มุสลิมและขัดกับหลักการศาสนาอิสลาม กล่าวคือ เยาวชนมี
การคบเพื่อนต่างเพศอย่างเปิดเผย มีอิสระ และคบเหมือน
ชาวตะวันตก มีการจับมือถือแขนกอดจูบ และถึงขั้นมีเพศ
สัมพันธ์ก่อนสมรส มีการให้ความสำคัญกับการศึกษาวิชา
สามัญมากกว่าวิชาศาสนา ไม่รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
มีการเกี่ยวข้องกับอบายมุข ไม่มีงานทำ มีการแต่งกายเชิง
ประยุกต์เพื่อให้ทันสมัยและเลียนแบบดารานักร้อง มีความ
สัมพันธ์กับครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน และชุมชนอย่าง
ห่างเหินและขาดสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน มีการละเลยและ
ไม่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติศาสนกิจ ไม่ให้ความสำคัญ
และหลีกเลี่ยงการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของ
ชุมชน (Laeheem & Baka, 2009) ในขณะที่เดียวกันเยาวชน
มุสลิมจำนวนหนึ่งใช้ชีวิตโดยลี้ภัยศาสนาของตัวเอง ไม่ค่อย
แสดงตัวตนหรือยอมรับว่าตัวเองเป็นมุสลิม ทั้งที่เยาวชน
มุสลิมเองก็ต้องปฏิบัติตนอยู่ในแนวทางของอิสลาม ไม่ปฏิบัติ
ตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์จนเกินไป ควร
แยกแยะโลกาภิวัตน์กับอัตลักษณ์แห่งอิสลามให้ชัดเจน พร้อม
ทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของมุสลิมที่ควรเป็น (อณิส
อมาตยกุล, 2560) เพราะอิสลามนั้นมีความเกี่ยวข้องกับข้อ
กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์โดยตรง (ยูโซะ ตาเลาะ, ม.ป.ป.)
จริยธรรมและมารยาทเป็นสิ่งที่สำคัญในอิสลามเป็นอย่างยิ่ง
การมีมารยาทคือการที่มุสลิมมีอุปนิสัยที่ดีงามติดตัว เป็น
เครื่องประดับประจำกายของเขา เป็นการสร้างความรู้สึกชื่น
ชอบแก่ผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน มารยาท
ที่ดีงามเป็นส่วนหนึ่งของคำสอนอิสลามที่มีความสำคัญยิ่ง
(อัสรัน นิยมเดชา, 2560) การศึกษาและการค้นคว้าการพัฒนา
คุณลักษณะทางจริยธรรมในอิสลามนั้น นับว่าเป็นพื้นฐาน
สำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของมุสลิม และ
สามารถนำมาเป็นแนวทางพัฒนาเยาวชนในพื้นที่ให้เกิดการ
พัฒนาอย่างแท้จริง (Murtaza, 2016) ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะ
ทำการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องตามวิถี
อิสลามของเยาวชนมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
เพื่อเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนามนุษย์และสังคมต่อไป

■ วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องตามวิถี
อิสลามของเยาวชนมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

■ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ
โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview)
เก็บข้อมูลโดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive
sampling) จำนวนทั้งสิ้น 60 คนโดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลออกเป็น
6 กลุ่ม ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 นักวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่
3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 10 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้ปฏิบัติงานด้านเด็กและเยาวชนในพื้นที่
3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 10 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้นำศาสนาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
จำนวน 10 คน

กลุ่มที่ 4 ผู้นำปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ 3 จังหวัด
ชายแดนภาคใต้ จำนวน 10 คน

กลุ่มที่ 5 ผู้ปกครองเยาวชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดน
ภาคใต้ จำนวน 10 คน

กลุ่มที่ 6 ผู้นำสภาเด็กและเยาวชน 3 จังหวัดชายแดน
ภาคใต้ จำนวน 10 คน โดยมีรายละเอียดแนวทาง ดังนี้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์และ
ใช้กล้องบันทึกภาพ การสัมภาษณ์เจาะลึก ผู้วิจัยได้ทำการ
สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงและทำการบันทึกเป็น
ลายลักษณ์อักษรโดยได้รับอนุญาตจากผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อนำ
มาสรุป ผู้วิจัยสร้างบรรยากาศของความเป็นกันเองในการพูด
คุย ระยะเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งไม่เกิน 30 นาที
ควบคู่กับการบันทึกเสียงในบางราย หลังจากสัมภาษณ์เสร็จ
ผู้วิจัยทำการถอดเทปและบันทึกข้อมูลเพิ่มเติมทันที
ถอดข้อมูลจากแถบบันทึกเสียงและการจดบันทึกออกมาเป็น
ลายลักษณ์อักษรเพื่อนำมาวิเคราะห์และเรียบเรียง หลังจาก
ที่ได้ข้อมูลมาในแต่ละครั้ง พร้อมตรวจสอบข้อมูล เพื่อให้
ข้อมูลที่ได้มีความน่าเชื่อถือ ครบถ้วนและเป็นการประเมิน
คุณภาพของข้อมูลในระดับที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในเบื้องต้นกระทำร่วมกับการเก็บ
รวบรวมข้อมูลภาคสนามในแต่ละครั้ง และกระทำภายหลัง
จากการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว โดยใช้วิธี

การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. จำแนกประเภทของปรากฏการณ์และจัดเก็บข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่โดยนำข้อมูลที่มีลักษณะคล้ายกันมารวมไว้ และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล

2. ประมวลข้อมูลแต่ละหมวดหมู่ โดยการนำข้อมูลที่จำแนก หาความหมาย องค์ประกอบ และเชื่อมโยงให้เห็นภาพรวม รวมทั้งการตีความเพื่ออธิบายตามประเด็นที่ศึกษาพร้อมๆ กับการเชื่อมโยงแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และทำการทบทวนเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลจริงที่ได้จากพื้นที่ สำหรับวิธีการวิเคราะห์ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากภาคสนาม เพื่ออธิบายเนื้อหาการวิจัยตามที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ของข้อมูลเป็นหลัก ทั้งนี้ตั้งอยู่บนความถูกต้อง ความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบในการทำวิจัย หลังจากนั้นทำการสรุปผลการวิจัยและนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์

■ สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องตามวิถีอิสลามของเยาวชนมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยนำเสนอการสรุปผลและการอภิปรายผลการศึกษาเป็นประเด็นดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์

โลกาภิวัตน์ นับว่าเป็นผลจากการพัฒนานวัตกรรม การติดต่อสื่อสาร เครือข่ายการพัฒนาองค์ความรู้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศที่แสดงให้เห็นถึงการเจริญเติบโตของความสัมพันธภาพทางเศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี และวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงระหว่างบุคคล ชุมชน หน่วยงานธุรกิจ และรัฐบาล ทั่วทั้งโลกจนมนุษย์รวมตัวตนกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ในขณะที่เดียวกันเยาวชนมุสลิมจำนวนหนึ่งใช้ชีวิตโดยลี้ภัยศาสนาของตนเอง ไม่ค่อยแสดงตัวตนหรือยอมรับว่าตัวเองเป็นมุสลิม ทั้งที่เยาวชนมุสลิมต้องปฏิบัติตนอยู่ในแนวทางของอิสลาม ไม่ปฏิบัติตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์จนเกินไป ควรแยกแยะระหว่างโลกาภิวัตน์กับอัตลักษณ์แห่งอิสลามให้ชัดเจน พร้อมทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของมุสลิมที่ถูกต้อง (อนิส อมาตยกุล, 2560) ดังผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ อูสมาน มามะ (2560, มีนาคม 18, สัมภาษณ์) กล่าวว่า “เด็กส่วนใหญ่ติดมือถือ เล่นเฟสยังไม่รู้จักยับยั้งตัวเอง ไม่สามารถควบคุมเวลาตัวเอง” และ ปาฮามี แวเลาะ (2560, มีนาคม 19, สัมภาษณ์) ได้ให้การสัมภาษณ์ไว้ว่า “พฤติกรรมของเด็กในปัจจุบันไม่สามารถดูจากบุคลิกอย่างเดียวยแล้วเราสามารถดูวิธีการใช้คำศัพท์ของวัยรุ่นในโลกโซเชียลเราว่าเขาพูด

อย่างไรใช้คำพูดสุภาพใหม่ซึ่งสามารถติดตามได้จากเฟซบุ๊ก (facebook) ของเด็ก เพราะจะนำไปสู่วิถีของการดำรงชีวิต ถ้าเด็กไม่ให้ความสำคัญกับคำศัพท์หรือตระหนักแล้วก็นำถึงความตึงตังในการใช้ศัพท์บนเฟซบุ๊ก เขาก็จะใช้คำพูดที่สุภาพแสดงตัวตนได้เป็นอย่างดี” นอกจากนี้อิทธิพลของวัฒนธรรมและทางเศรษฐกิจของประเทศมหาอำนาจ รวมทั้งการสื่อสารไร้พรมแดนได้ครอบงำพฤติกรรม วิถีชีวิตของคนในประเทศ รวมถึงชุมชนมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก่อให้เกิดกระแสวัฒนธรรมโลกที่เข้ามาครอบงำทางด้านทัศนคติการมองโลก การแต่งกาย ตลอดจนการบริโภค สิ่งเหล่านี้เข้าครอบคลุมเหนือวัฒนธรรมของมุสลิม ดังที่ผู้นำทฤษฎี เรื่องหมู่บ้านโลก ได้แก่ Herbert Marshall McLuhan เห็นว่าบางกลุ่มที่เห็นว่าวัฒนธรรมใหม่ไม่ใช่วัฒนธรรมที่เกิดจากการหลอมวัฒนธรรมต่าง ๆ บนโลก แต่เป็นวัฒนธรรมตะวันตกโดยเฉพาะวัฒนธรรมอเมริกันมากกว่า การครอบงำทางวัฒนธรรมนั้นมีผลทั้งด้านกายภาพและด้านจิตใจต่อผู้คนด้วย โดยทางกายภาพทำให้คนตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของลัทธิบริโภคนิยม ซึ่งทำให้คุณภาพชีวิตและความมั่นคงทางเศรษฐกิจในระยะยาวลดลง อันเป็นผลมาจากการบริโภคโดยขาดเหตุผลและการไตร่ตรองที่ดี ในด้านจิตใจทำให้คนขาดความเชื่อมั่นศรัทธาในรากฐานทางสังคมของตนเอง และขาดบรรทัดฐานในการยึดถือปฏิบัติที่สอดคล้องกับสภาพสังคมของตนเองด้วย (McLuhan, 1964) ซึ่งสภาวะการดังกล่าวส่งผลกระทบต่อมุสลิมที่ขาดองค์ความรู้ โดยเฉพาะเยาวชนมุสลิมบางส่วนที่ยังไม่มีความรู้และสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจที่มั่นคงอาจจะถูกครอบงำทางด้านความคิดส่งผลต่อการศรัทธาต่ออัลลอฮ์ (ซบ) ดังที่ผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ มะห์ดี มานอ (2560, มีนาคม 19, สัมภาษณ์) กล่าวว่า “เรื่องของโลกปัจจุบันเชื่อว่าโลกมันกว้างขึ้นทำให้เขารู้จักคนเยอะขึ้นแต่เขาลืมที่จะรู้จักพระเจ้าของตัวเอง ลืมละหมาด ลืมทำความดีเพราะให้เวลากับโลกมากเกินไป” ด้าน รอมือละห์ เจะยอ (2560, มีนาคม 19, สัมภาษณ์) ได้ให้การสัมภาษณ์ว่า “เดี๋ยวนี้เรื่องสื่อ เรื่องเน็ต เรื่องเกมแวดล้อมแถวบ้านเยอะมาก บางคนก็จะติดเกมไปเลยพ่อแม่บางทีก็ไม่ได้ตามนะ ลูกแบบนี้บางทีทำให้เด็กจะต้องหาเงินเองแล้วก็ส่งผลกับเรื่องของชโยมเงินบ้างก็มีนะในชุมชนนั้น อีกอย่างคือ พอเล่นเกมก็ลืมละหมาด บางทีช่วงปอซอกก็ไม่ได้ปอซอก” ในขณะที่โลกาภิวัตน์จะช่วยให้ชุมชนมีความใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น เทคโนโลยีข่าวสารทำให้มนุษย์ทั่วทุกมุมโลกสามารถติดต่อสื่อสารพูดคุยกันได้ในยุคนี้สามารถรับรู้ข่าวสารเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในดินแดนที่ห่างไกลออกไป ทำให้มีโลกทัศน์กว้างขึ้นและมีผลต่อแนวความคิด

เกี่ยวกับชุมชน หมู่บ้าน ประเทศที่เปลี่ยนไปเป็นชุมชนโลก ในทางกลับกันก็ยังทำให้กลุ่มเยาวชนได้ใช้โอกาสเพื่อคบหากัน พูดคุยกัน นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ดังที่ นูรอายาตี ลีปะ (2560, มีนาคม 23, สัมภาษณ์) ผู้ให้ข้อมูล ให้การสัมภาษณ์บางตอนว่า “ปัญหาเรื่องท้องก่อนแต่งใน ชุมชนเราก็มึนนะเดี๋ยวนี้อะและในชุมชนภาคใต้ของเราที่ค่อนข้าง เยอะไม่รู้ว่ามันมาจากอะไร แต่คิดว่าเรื่องเทคโนโลยีทำให้ เชนระหว่างหญิงชายสามารถสื่อสารได้ง่ายขึ้นโทรศัพท์เดี๋ยวนี เห็นหน้าเพราะเวลากลางคืนอาจจะโชว์ของอะไรแบบนี้แล้ว ก็นัดกันก็จะเป็นปัญหาที่เราเห็น” อับดุลเลาะ สามะ (2560, มีนาคม 24, สัมภาษณ์) ได้ให้ความคิดเห็นที่ “ตอนนี้เรา จะเห็นได้ว่าผู้หญิงและผู้ชายอยู่ด้วยกันแบบไม่แต่งงานเยอะ มาก ผู้หญิงผู้ชายอยู่แบบเป็นปกติธรรมดาไปเลยคิดว่ามา จากเรื่องของการสื่อสารที่ง่ายขึ้นของเทคโนโลยี” ด้าน สุนันต์ ตีรา (2560, มีนาคม 24, สัมภาษณ์) ได้ให้ความคิดเห็นที่ “พวกสื่อโซเชียลในปัจจุบันจะเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้เด็ก เปลี่ยนแปลงไปจากพฤติกรรมเดิมได้มากที่สุด การโพสต์ รูปภาพที่ไม่เหมาะสมเด็กไม่รู้ขอบเขต รู้เท่าไม่ถึงการณ์”

จากการสัมภาษณ์ดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษา อิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์ต่อพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจาก หลักการศรัทธาของเยาวชนไทยมุสลิมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา พบว่า กระแสอิทธิพลของสื่อในยุคโลก ไร้พรมแดนมีแรงจูงใจให้เยาวชนหลงใหลมากกว่าหลัก จริยธรรมอิสลามอันดีงาม ในยุคโลกไร้พรมแดนเยาวชน ไทยมุสลิมได้รับผลกระทบในหนทางที่ก่อให้เกิดผลเสียหรือ อันตราย การโฆษณาการสื่อสารในปัจจุบันสามารถสร้าง แรงจูงใจให้เยาวชนหลงใหลตามสื่อ มีผลทำให้เยาวชนต้อง ตกเป็นแหล่งหารายได้หรือเครื่องมือของนายทุนที่แสวงหา ผลประโยชน์ใส่ตนความเจริญรุ่งเรืองทางด้านเศรษฐกิจ สังคม หากเยาวชนไม่มีความเจริญทางด้านจิตวิญญาณและ จิตสำนึกในการเป็นเยาวชนมุสลิมที่ดีกับการยึดมั่นในหลัก การอันดีงามของศาสนาย่อมเกิดการหันเหความคิดจากหลัก การศรัทธาของศาสนาคล้อยตามไปกับกระแสยุคโลกาภิวัตน์ อย่างไรก็ตามการบ่งบอกให้รู้ว่าเยาวชนอีกจำนวนมากยังมึ ความเสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนต่อหลักการศรัทธา ซึ่งน่าเป็นห่วงเยาวชนที่มีความคิดว่ากระแสโลกาภิวัตน์ ไม่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจากหลักการศรัทธา สมควรที่จะต้องสร้างความตระหนักให้เยาวชนมีจิตสำนึก ที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักการอันดีงามของศาสนา อิสลาม เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันป้องกันความคิดที่หลงใหลใน สิ่งที่แอบแฝงมากับกระแสโลกาภิวัตน์จากวัฒนธรรมของ ชาวตะวันตกออกและตะวันตกไม่ว่าจะมาในรูปแบบของการ

ประเพณีปฏิบัติหรือการโฆษณาชวนเชื่อของสื่อต่าง ๆ หรือ จะเป็นการแต่งกาย การเที่ยวสถานบันเทิงหย่างสรรพสินค้า การเสฟลิ่งของมีนเมา การแสดงพฤติกรรมผิดเพศ เหล่านี้ เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นว่าในอนาคตข้างหน้าเยาวชนอาจจะเกิด ความคิดเห็นที่คล้อยตามรุนแรงมากขึ้นกว่าปัจจุบัน (พินิต จิตติยาพันธุ์, 2550)

2. ความอ่อนแอของการจัดการเรียนรู้อัลกุรอาน

การศึกษาเป็นกุญแจสำคัญของการดำรงชีวิต เป็น สิ่งที่ทุกคนต้องแสวงหาองค์ความรู้เพื่อมาใช้ในการดำเนิน ชีวิต การทำงาน และการสร้างความสำเร็จในการดำเนินชีวิต เราปฏิเสธไม่ได้ว่าการศึกษามีอิทธิพลต่อสังคมโลกในปัจจุบัน ต่างคนต่างแสวงหาวิธีการที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับสูง สถาบันการศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยเพื่อสอดคล้อง กับความต้องการของคนในยุคปัจจุบัน ในขณะที่อิสลามนั้น มิใช่เพียงแค่การนับถืออิสลามเท่านั้น อิสลามมีธรรมเนียม การดำรงชีวิตที่สมบูรณ์แบบ นั้นก็คือ คัมภีร์อัลกุรอาน ฉะนั้น คัมภีร์อัลกุรอาน เป็นคำสอนที่สมบูรณ์ครบถ้วนดังที่ปรากฏ ในบทความตอนหนึ่งว่าคัมภีร์อัลกุรอานนั้นประกอบไปด้วย เรื่องของโลกนี้และโลกหน้า เรื่องของสิทธิและภาระหน้าที่ อัลกุรอานมีทั้งส่วนที่เรียกว่า ศาสนา และส่วนที่เป็นการ เมือง เศรษฐกิจ และสังคม อิสลามได้วางกฎหมายทั้งในเรื่อง ปัจเจกชน ครอบครัว สังคม รัฐบาล ความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศ อิสลาม คือ ระเบียบที่สมบูรณ์ครบถ้วน เพื่อให้มนุษย์ ได้ดำเนินชีวิตได้ครบครัน แม้กระทั่งก่อนเกิดตอนที่มนุษย์ยังเป็นตัวอ่อนในครรภ์มารดา จนกระทั่งสิ้นชีวิตก็ยังมึกฎหมาย ว่าด้วยการจัดการศพ เป็นคำสอนเพื่อมนุษยชาติมีรายละเอียดในทุกช่วงของชีวิตมนุษย์ เป็นคำสอนเพื่อมนุษยชาติ ที่ปรากฏอยู่ในทุกด้านของชีวิตมนุษย์ ฉะนั้นผู้นับถือศาสนา อิสลามจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องทำความเข้าใจอิสลามใน รูปแบบที่สมบูรณ์ ไม่ขาดตกบกพร่อง และต้องทำความเข้าใจ อย่างลึกซึ้ง ดังเช่น อูสมาน กามม (2560, มีนาคม 19, สัมภาษณ์) ผู้ให้การสัมภาษณ์ได้กล่าวถึงความสำคัญของการ ศึกษาอัลกุรอานว่า “เรื่องของวิชาอัลกุรอานเป็นสิ่งที่มีมุสลิมจะ ต้องเรียนรู้เพราะมันช่วยให้เรารู้จักตัวตน รู้จักโลก และรู้ว่า ดำเนินชีวิตไปเพื่อใคร” ส่วน มะห์ดี หามะ (2560, มีนาคม 19, สัมภาษณ์) ได้ให้ความคิดเห็นถึงเรื่องการศึกษาวิชาอัลกุรอาน ว่า “การเรียนรู้อัลกุรอานเกี่ยวกับศาสนาในประวัติศาสตร์อิสลาม ที่สามารถมาสอนเด็ก ๆ ได้บางทีก็สอนนะแต่ว่าพอสอน เสร็จแล้วเด็กก็กลับไม่ค่อยให้ความสำคัญบางที่เด็กได้ข้อคิด แต่หลังจากที่กลับบ้านเขาก็ลืมไปเลย” และ มูฮัมหมัดรอมี มานะ (2560, มีนาคม 20, สัมภาษณ์) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า

“เด็กมีเรื่องเรียนเกี่ยวกับศาสนาเหมือนอัลกุรอาน ประวัติศาสตร์อิสลามแบบนี้มันก็มีนะในรายวิชาศาสนาที่ ในโรงเรียนแต่เด็กจะไม่เข้าใจความหมายชัดเพราะบางที ครูยังบรรยายแบบเดิม ๆ แบบอดีตไม่เข้าใจเด็กปัจจุบันอะไร แบบนี้ก็มี”

จากการสัมภาษณ์ดังกล่าวเห็นได้ว่า ความสำคัญของการศึกษาอัลกุรอานนั้นมีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของเยาวชนเป็นอย่างมาก แต่ยังมีวิธีการสอน การนำไปใช้ ตลอดจน จรรยาบรรณอิสลามนั้นยังมีวิธีการบรรยายแบบเดิมซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ของเยาวชนเป็นอย่างมาก ดังที่ เปาโล เพรเร ได้กล่าวถึงในหนังสือการศึกษาของผู้ถูกกดขี่ ตอนหนึ่งว่า การศึกษาซึ่งต้องเน้นถึงความเป็นมนุษย์ เปิดโอกาสให้ซักถามคิดวิเคราะห์ มีใช้การบอกเล่าท่องจำ สถานะครูศิษย์ ไม่ควรเป็นอย่างผู้รอบรู้ ผู้โง่เขลา ทว่าต้องปรับระดับให้เท่าเทียมกันเขาเสนอว่าหนทางเหล่านี้จะเป็นไปได้ก็ด้วย “การเสวนา” ที่มีการปฏิสัมพันธ์กันในแนวราบ เปิดโอกาสให้ทั้งสองฝ่ายร่วมกันคิด เสนอแนะ ตั้งคำถาม ให้ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมในคำถามและคำตอบและให้พวกเขาเรียนรู้ว่า ตัวเองมีคุณค่า การศึกษาเช่นนี้จึงเป็นการศึกษาที่เน้นเสรีภาพ มากกว่าพันธนาการ เพราะสำหรับเปรเร มนุษย์ที่แท้ นอกจาก ต้องตั้งคำถามแล้ว ยังต้องอยู่ได้ด้วยตัวเองและพึ่งพาคนอื่น ให้น้อยที่สุด (ภาคิน นิยมมานนรงค์, 2559) ซึ่งสอดคล้องกับ บทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่กล่าวถึงการศึกษาหรือวิธีการ สอนอัลกุรอานไม่ใช่เพียงแค่สอนเพื่อให้รู้ว่าเป็นหน้าที่ของ มุสลิม แต่ต้องทำความเข้าใจ นำไปสู่การปฏิบัติในชีวิต ดังบท สัมภาษณ์ นูรฮายาตี กามะ (2560, มีนาคม 23, สัมภาษณ์) ที่กล่าวว่า “เรื่องของวิชาเรื่องอัลกุรอาน เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ อิสลามแบบนี้บางส่วนเท่านั้นแหละที่เอาไปใช้เฉพาะหลัก ปฏิบัติอย่างเช่นเรื่องละหมาด พวกนี้รู้ว่าอะไรทำได้กับทำ ไม่ได้ ส่วนใหญ่แล้วก็มักจะมองว่าถ้ากิจกรรมทางศาสนาที่ทำ ร่วมกันทำกลุ่มใหญ่ ๆ เด็กพวกนี้ก็จะทำ แต่ถ้าเป็นกิจกรรม ส่วนตัวอาจจะต้องทำคนเดียว จะไม่ค่อยทำเหมือนเวลา ละหมาดที่โรงเรียนก็จะละหมาดพร้อมกันแต่ถ้ากลับไป โรงเรียนเมื่อไหร่ ไม่รู้ว่ามีภาระลมหมาดด้วยหรือเปล่า บาง ผู้ปกครองบอกว่าไม่ละหมาดก็มีนะ” จากบทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลดังกล่าวเห็นว่า การศึกษาอิสลามนั้นต้องให้ความสำคัญ ต่อวิธีการสอนเพื่อสร้างประสบการณ์ในการดำเนิน ชีวิต ผู้สอนต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ที่จะ สามารถสร้างองค์ความรู้แบบใหม่ด้วยเช่นกัน มิเช่นนั้นจะ ส่งผลต่อการนำไปใช้ในชีวิต และอาจจะส่งผลต่อพฤติกรรม ที่ไม่พึงประสงค์ในสังคมก็ว่าได้ ในขณะที่หนังสือภูมิภาวะ ของความเป็นครู ซึ่งเป็นหนังสือชี้สัมมาทริททางการศึกษา

เพื่อเป็นแรงเล็ก ๆ แรงหนึ่ง ในการขับเคลื่อนระบบการเรียนรู้ ของไทยออกจากมัจฉาทิฐที่ครอบงำวงการการศึกษาไทยอยู่ ในปัจจุบัน คือ หลงวุ่นวายอยู่กับการสอน กลัวสอนไม่ครบ ตามที่หลักสูตรได้กำหนด ระบบการศึกษาจึงยึดกระบวนการที่ศรัทธา เน้นการสอน อย่างเหนียวแน่น ในขณะที่โลกเขารู้กันนาน แล้วว่าต้องเปลี่ยนไปใช้กระบวนการที่ศรัทธา เน้นการเรียน เน้นทั้ง การเรียนรู้ของศิษย์ และครูตอนหนึ่งในหนังสือว่า การเรียนรู้ เพื่อการจดจำประสบการณ์หนึ่งนั้น จำเป็นที่ต้องให้เชื่อม ต่อกับความรู้สึกของเด็ก ๆ ประสบการณ์ที่จะจดจำมาเพียง เหตุการณ์เดียวอาจไม่ถึงความเข้าใจหรือการนำไปใช้ แต่เมื่อ ผ่านหลาย ๆ ประสบการณ์ การเชื่อมโยงเป็นโครงสร้างความรู้ และโครงสร้างความรู้สึกก็จะเกิดขึ้น องค์ความรู้ที่เชื่อมต่อกับ ความรู้สึกก็จะใช้ได้จริงเช่นกัน (วิเชียร ไชยบัง, 2557)

3. ต้นแบบของผู้นำศาสนาผู้นำส่วนท้องถิ่น

สิ่งสำคัญประการหนึ่งในการขับเคลื่อนชุมชน ประเทศชาติให้เป็นพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านอารมณ์ สติปัญญา วัฒนธรรมนั้นต้องอาศัยผู้นำในบ้านเมือง ในขณะที่ อิสลามนั้นผู้นำในสถาบันการปกครองในสังคมทุกสังคมต้อง ควบคุมผู้คนให้ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผน เป็นไปด้วย ความยุติธรรม สังคมมุสลิมจำเป็นต้องมีสถาบันการปกครอง ของตนเอง เนื่องจากระเบียบทางสังคมและกฎกติกาต่าง ๆ ในสังคมมุสลิม ต้องเป็นปัจจัยที่นำไปสู่เป้าหมายที่ไกลและ ล้ำลึกมากกว่าสังคมทั่วไป กล่าวคือ ต้องนำไปสู่ความพึง พระทัยแห่งองค์อัลลอฮ์ แต่ด้วยการเปลี่ยนแปลงของสังคม โลกปัจจุบัน ความเจริญทางวัตถุเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังที่ผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สอลา วาปี (2560, มีนาคม 19, สัมภาษณ์) ได้กล่าวถึงผู้นำศาสนาและผู้นำท้องถิ่นที่เห็น ความสำคัญของโลกมากกว่าเรื่องคุณธรรมจริยธรรมตอนว่า “เรื่องของความน่าเชื่อถือของผู้ใหญ่บ้านหรือโต๊ะอิหม่ามตอนนี้ คนหนุ่มสาวเขาปล่อยให้เป็นเรื่องของผู้ใหญ่นะเท่าที่ฟัง ๆ มา เพราะบางพื้นที่เค้าก็มีการทะเลาะเบาะแว้งกันระดับผู้ใหญ่ มันทำให้เด็กไม่ค่อยเชื่อถือ แต่ในบางพื้นที่ถ้าหากว่า ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำชุมชนเขาเข้มแข็ง เขาสามารถที่จะรวม กลุ่มเรียกเด็กหนุ่มสามารถทำกิจกรรมได้ทำเครือข่ายของ เด็ก ๆ มันทำให้ชุมชนเข้มแข็งผู้นำหมู่บ้านขาดการเอาใจใส่ กลุ่มวัยรุ่นกลุ่มโต๊ะอิหม่ามบางที่ก็มีปัญหาที่เราเห็นเดี๋ยวนี้ แต่ว่าไม่ใช่ทั้งหมดนะ แต่ว่าก็ต้องใส่ใจให้มากกว่านี้ เพราะ ส่วนใหญ่ตอนนี้แล้วเราจะเห็นว่าเค้าแบบว่าบ้าอำนาจอะไร แบบนี้ก็มีด้วย ซึ่งเราก็จะต้องให้เขาได้ตระหนักความสำคัญ”

จากบทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่าผู้นำ ในปัจจุบันยังคงต้องพัฒนาคุณลักษณะการเป็นผู้นำที่ดี ต้อง

ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาของคนในชุมชน โดยเฉพาะเยาวชนที่จะเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาชุมชน ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว บทบาทของผู้นำศาสนาที่ควรจะรู้อำนาจหน้าที่อย่างถ่องแท้และปฏิบัติหน้าที่ให้เต็มกำลัง เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณเป็นแบบอย่างของสังคม ต้องกล้าเป็นผู้ชี้แนะสังคมให้กลับสู่สังคมอันดีงาม หมั่นศึกษาเพิ่มเติม หรือพัฒนาตนเองให้เข้าถึงธรรมะชั้นสูง ปรับกระบวนทัศน์ ศึกษาค้นคว้าความรู้ในแขนงอื่น ๆ เพื่อสามารถเป็นผู้นำของสังคมอย่างแท้จริงและยกระดับจิตใจ มองประโยชน์ส่วนร่วมเป็นใหญ่ (สำนักประชาสัมพันธ์, 2560) ซึ่งยังมีผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ อาดิอนัน กาคะ (2560, มีนาคม 19, สัมภาษณ์) กล่าวถึงนโยบายการปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อาจจะยังไม่ตอบโจทย์ความต้องการของคนในพื้นที่ ดังตอนหนึ่งกล่าวว่า “นโยบายการปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อาจจะยังไม่ตอบโจทย์ wanna people local area ทำให้เรารู้สึกไม่ได้ตอบโจทย์ความต้องการของคนในพื้นที่ส่งผลให้ความต้องการของเยาวชนเองก็ไม่ได้สนใจเรื่องตัวเอง รูปแบบไม่เหมือนกับคนตามความต้องการคนในพื้นที่อย่างเช่นเรื่องของกัญ กยศ. รู้ทั้งรู้ว่ามุสลิมส่วนใหญ่ในพื้นที่เป็นอิสลามเรื่องของเงินกู้ก็จะมีเรื่องดอกเบี้ยการศึกษาที่เด็กเข้าไปเรียนในระดับมหาวิทยาลัยที่กู้ก็ถือว่าไม่ถูกต้องตามหลัก แต่ว่าเค้าเองก็ต้องดำเนินชีวิตต่อไปและเค้าเองก็ลืมที่จะเรียนรู้ทำความเข้าใจในบทลงโทษของอิสลามแล้วเค้าก็เลยปล่อยปละละเลยคนเบื้องบนยังเอาหูไปนาเอาตาไปไร่ บางทีเค้ายังรู้ดีว่าอะไรที่มุสลิมทำได้หรือทำไม่ได้ แต่เขาก็ทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้ก็ยังส่งนโยบายจากเบื้องบนส่งมายังคนในพื้นที่ ซึ่งทำให้ผู้ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่เองเนี่ยก็จะต้องปฏิบัติตามโดยลืมนึกไปว่าจะต้องตอบสนองความต้องการของความเป็นมุสลิมในพื้นที่มากน้อยเพียงใด องค์กรภาครัฐหรือคนเบื้องบนยังไม่ได้รับข้อมูลจริงกับคนในชุมชน นโยบายส่วนใหญ่ที่ลงมาในพื้นที่ก็มาจากส่วนกลางมาจากคนข้างบนคนในพื้นที่ไม่สามารถดำเนินตามนโยบายข้างบนได้ ซึ่งบางทีกระบวนการในการพัฒนาเยาวชนเองก็ต้องสอดคล้องกับความเป็นมุสลิม เพราะฉะนั้นให้อยุ่นโยบายก็ต้องฟังกับผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านศาสนาอิสลามเช่นเดียวกัน” จากบทสัมภาษณ์ดังกล่าวจะเห็นว่าผู้นำนั้นต้องให้ความสำคัญกับความต้องการอย่างแท้จริงของคนในชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังที่ Odeh Rashed Al jayyousi ที่ได้กล่าวถึงอิสลามกับการพัฒนาที่ยั่งยืนในหนังสือ Islam and Sustainable Development: New Worldviews ตอนหนึ่งว่าการเปลี่ยนแปลงสู่อารยธรรมมนุษย์อย่างยั่งยืนนั้น ต้องเกิดขึ้นจากภายในจิตใจของมนุษย์ไปสู่โลกภายนอกเพื่อสร้างโลกที่งดงาม ส่วนมุมมอง

โลกอิสลามคือการปลูกฝังจิตสำนึกอันลึกซึ้งของความสามัคคีและระบบความงามในจิตสำนึกของมนุษย์ร่วมกัน จากความตอดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการเข้าใจมนุษย์และการเข้าใจถึงความต้องการของบุคคลนั้นจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนเช่นกัน การพัฒนาเยาวชนมุสลิมนั้นก็ต้องเข้าถึงความต้องการ รับทราบปัญหาอย่างแท้จริงเพื่อนำไปสู่บุคคลที่พึงประสงค์ของอัลลอฮ (ซบ.) ได้เป็นอย่างดี (Rashed, 2016)

4. ประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้นำชุมชน

สังคมภูมิปัญญาและสังคมความรู้ที่แท้จริงควรมาจากฐานรากของสังคม และการพัฒนาอย่างบูรณาการต้องเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง เพราะชุมชนคือ ฐานรากของประเทศ ถ้าชุมชนทั้งหมดเข้มแข็งทุกด้าน ทั้งเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม สุขภาพ การศึกษา ประชาธิปไตย ประเทศไทยก็จะมั่นคง (ประเวศ วะสี, 2555) แต่เป็นที่น่าเสียดายชุมชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ถูกวาดออกมาอย่างน่าสะพรึงกลัว อันเนื่องมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลต่อการดำเนินวิถีชีวิตของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ถึงแม้รัฐลงมาให้ความช่วยเหลือก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรจากการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในท่ามกลาง 8 ปีของความรุนแรง (ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี, 2560) พบว่า สาเหตุที่ทำให้แผนพัฒนาพื้นที่พิเศษไม่ประสบความสำเร็จ จากปัญหาหลาย ๆ ปัญหาที่ถูกระบุโดยประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ปัจจัยที่ถูกระบุว่าเป็นปัญหามากที่สุด คือ การที่ผู้นำชุมชนจัดสรรผลประโยชน์จากโครงการต่าง ๆ ให้กับเครือญาติและพวกพ้องของตัวเองก่อน มีน้ำหนักระแสนมากที่สุด ปัจจัยประการที่สองคือ การคอร์รัปชันของข้าราชการ นักการเมือง ปัจจัยที่สามคือ การบริหารงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ สาเหตุประการที่สี่คือ ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในโครงการและการวางแผน ปัจจัยที่ห้าคือ โครงการขาดความต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ อาดิอนันต์ หามะ (2560, มีนาคม 24, สัมภาษณ์) ที่ได้กล่าวว่า “คนในชุมชนหรือผู้ปกครองท้องถิ่นเองตอนนี้ก็มีโครงการแต่ส่วนใหญ่ก็จะมีแบบฟุตบอลไม่ค่อยมีโครงการที่เกี่ยวกับการอบรมจริยธรรมคุณธรรมหรืออาจจะมีการจัดชุมนุมในหมู่บ้านเพื่อเรียกความสมานฉันท์ความเป็นหนึ่งเดียวของเยาวชนในชุมชนต้องให้เขามาถูกลูกบ้านบ้างให้เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยกันดูแลเยาวชนในชุมชน เพราะพฤติกรรมบางอย่างที่หายไปเพราะคนในชุมชนไม่เข้มแข็งนั่นเองปล่อยปละละเลยความสำคัญพวกเขาไม่มีต้นแบบหรือไอดอลที่ทำให้เด็กได้ติดตามเป็นต้นแบบเด็ก

บางคนบอกว่าโตขึ้นอยากเป็น ช.ร.บ. เพราะที่บ้านหรือในชุมชนเต็มไปด้วย ช.ร.บ. แต่เด็กน้อยมากที่คิดและมีแนวคิดว่าจะเป็นแพทย์จะเป็นครูเพราะแพทย์ไม่ค่อยมีในชุมชนไม่สามารถทำให้พวกเขาได้เห็นต้นแบบในการดำรงวิถีชีวิต” จากบทสัมภาษณ์ดังกล่าวแม้รัฐจะพยายามเป็นอย่างมากในการเข้ามาพัฒนาในพื้นที่ แต่การที่โครงการพัฒนาของรัฐไม่ได้ผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควรเป็นปัญหาที่เกิดจากความไม่เท่าเทียมในการกระจายทรัพยากรที่กลุ่มชนชั้นนำในชุมชนมักจะได้ผลประโยชน์จากโครงการพัฒนาของรัฐมากกว่าประชาชนทั่วไป ประกอบกับปัญหาที่ประชาชนมองว่าเกิดความไม่โปร่งใสในการทำงานของข้าราชการและการบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพทำให้ความสัมฤทธิ์ผลของโครงการรัฐเป็นปัญหามาก และมีผลต่อความเป็นธรรมในการดำเนินโครงการของรัฐในขณะเดียวกันจิตสำนึกและความเข้าใจในบริบทของการพัฒนาประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ยังคงยึดมั่นอยู่ในการปล่อยให้พื้นที่และภาระของรัฐบาลและฝ่ายปกครอง ในบางพื้นที่ไม่มีแม้แต่การตรวจสอบในสิ่งที่ได้ดำเนินการของฝ่ายปกครอง ซึ่งแน่นอนว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนไม่ว่าจะเป็นชนบทหรือในเมือง ต้องมีการกระตุ้นให้บุคคลเพิ่มขีดความสามารถและมีการเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเอง และกำหนดบทบาทของตนเองต่อการพัฒนาในพื้นที่นั้นนับว่าเป็นพื้นฐานสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาพฤติกรรมของเยาวชนมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นบุคคลที่พึงประสงค์ของศาสนา สังคมชุมชน และประเทศชาติ สามารถใช้ชีวิตท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความเจริญเติบโตของสังคม และเศรษฐกิจ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของช่วงเวลาในศตวรรษที่ 21 ยิ่งถ้าไม่ได้รับการพัฒนาอาจจะประสบปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์และพลเมือง ตลอดจนปัญหาความรุนแรงในพื้นที่อนาคตมากขึ้น เพราะเด็กในวันนี้ที่จะกลายเป็นผู้ใหญ่ในวันหน้า และอาจจะไม่มีสมรรถภาพมากพอที่จะใช้ชีวิต และเป็นคนที่มีความพอที่จะดูแลสังคมในโลกยุคศตวรรษที่ 21 นี้ได้ (ดลยา เทียนทอง, 2556)

5. ความล้มเหลวของระบบการจัดการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ถือเป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาที่ได้มีพัฒนาการเดิมจากสถาบันปอเนาะ มีหน้าที่ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศ โดยมีปรัชญาหรือปณิธานเพื่อพัฒนากำลังคน กำลังงาน ผลิตนักเรียนเพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนของประเทศ ตามมาตรฐาน

วิชาการและวิชาชีพสู่การเป็นบุคคลที่สมบูรณ์และผลิตนักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์พร้อมมีสุขภาพและบุคลิกภาพดี มีสมรรถภาพสูง เป็นบุคคลที่พึงประสงค์ของสังคม เป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่เก่ง มีความรู้ เชี่ยวชาญชำนาญการ ทั้งทางด้านวิชาการความรู้ทั่วไป เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาชีพ เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์สามารถอยู่ในสังคมโดยยึดหลักองค์ความรู้ทางด้านศาสนา คุณธรรมจริยธรรมในอิสลามได้อย่างมีความสุข ทั้งทางกายทางใจ เบิกบานแจ่มใส ไม่เคียดแค้นชิงชังสังคม เป็นบุคคลที่มีสุขภาพดี มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550) ผลผลิตของสถาบันปอเนาะหรือโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จะสร้างคนให้มีพื้นฐานศาสนา ปลูกฝังความรู้ทางศาสนา ปลูกจิตสำนึกที่ดีไม่ให้ทำสิ่งชั่วร้าย มีคุณธรรม ระเบียบวินัย ไม่ว่าจะประกอบอาชีพอะไรก็จะเป็นคนมีจรรยาบรรณเสมอ ประชาชนในพื้นที่ต้องการให้ศาสนาเป็นผู้ดูแลวิถีชีวิต ต้องการความสำเร็จในโลกนี้และความปลอดภัยในโลกหน้า ที่ไหนมีศาสนาก็ทำให้เขาปลอดภัย สถาบันปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จึงมีบทบาทสำคัญยิ่งในการอบรมสั่งสอนเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ แม้ในปัจจุบันจะมีโรงเรียนรัฐบาลเกิดขึ้นในพื้นที่จำนวนมาก แต่ผู้ปกครองกลับนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนสถาบันศึกษาปอเนาะหรือโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมากกว่า เนื่องจากการเรียนศาสนาในโรงเรียนรัฐบาลยังไม่ครอบคลุมพอซึ่งไม่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ และจุดสำคัญของการเรียนศาสนา คือ อัลกุรอาน แต่ในโรงเรียนรัฐบาลไม่มี นอกจากนี้โรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาอย่างไม่พร้อมโดยเฉพาะเรื่องคาบเวลาเรียนจะมีแค่ 2 คาบ ขณะที่ปอเนาะจะเรียนประมาณ 6 คาบ ดังนั้นคนในพื้นที่จึงไม่มั่นใจว่าวิชาเรียนศาสนาที่รัฐจัดการนั้นจะตรงตามความต้องการของคนในพื้นที่ (ศูนย์โลกสัมพันธ์ไทย, 2560)

อย่างไรก็ตามการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร คุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังไม่เป็นที่น่าพอใจสืบเนื่องจากปัญหาด้านการบริหารจัดการโรงเรียน หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยพบว่าในส่วนของการบริหารจัดการโรงเรียนนั้น ผู้บริหารขาดทักษะในการเป็นนักบริหาร ไม่มีระบบฐานข้อมูล งบประมาณไม่เพียงพอขาดความพร้อมด้านสภาพแวดล้อมสถานที่ และที่สำคัญหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในส่วนของหลักสูตรนั้น พบว่า หลักสูตร

ไม่สามารถเทียบโอนได้ การจัดการเรียนการสอนยังไม่สามารถบูรณาการระหว่างหลักสูตรศาสนาและหลักสูตรสามัญพบว่า ครูขาดความรู้ใหม่ๆ และขาดทักษะกระบวนการสอนสื่อการเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องเรียนไม่สอดคล้องกับจำนวนนักเรียน (ที่เข้มพร สมพงษ์, 2559) ซึ่งโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำเป็นต้องมีการปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน ความพร้อมขององค์ประกอบต่างๆ ความพอใจของอุปกรณ์การเรียนการสอน (อับดุลเลาะ เจ๊ะหลง, 2558) ซึ่งสอดคล้องจากการสัมภาษณ์ การอมมี สารี (2560, มีนาคม 18, สัมภาษณ์) กล่าวว่า “การศึกษาในโรงเรียนตอนนี้ก็มีวิชาศาสนาอยู่แล้วแต่อีกเรื่องหนึ่ง คือครูหรือผู้สอนไม่ค่อยมีสื่อการสอนหรือไม่มีทักษะการสอนส่วนใหญ่มีแบบบรรยายมันทำให้เด็กน่าเบื่อนะ ผมว่าขาดการผูกเรื่องศาสนากับโลกภายนอกไม่ได้บูรณาการหรืออาจจะมีการบูรณาการแต่ก็ไม่สม่ำเสมอ” ซึ่งสภาวะการดังกล่าวนั้นก็ยิ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาพฤติกรรมเยาวชนมุสลิมเป็นอย่างมาก อันเนื่องจากเยาวชนมุสลิมส่วนใหญ่ในพื้นที่ศึกษาในสถาบันการศึกษาปอเนาะ และ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ฉะนั้นยังมีบทบาทต่อการพัฒนาเยาวชนมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยตรง จำเป็นต้องมีการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมสมัยเพื่อสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกปัจจุบัน (อับดุลเลาะ เจ๊ะหลง, 2558) โดยที่ยุคความรู้ในการจัดการศึกษาควรไปในทิศทางของความสุข เพื่อชีวิตที่ดีลูกศิษย์ในยุคความรู้กระตุ้นให้ศิษย์เรียนรู้ตลอดชีวิตครูจึงต้องยึดหลักสอนน้อยเรียนมากด้วยจัดกิจกรรมต่างๆ ให้กับผู้เรียน ครูต้องตอบได้ว่าศิษย์ได้เรียนอะไรและเพื่อให้ศิษย์ได้อะไร การประสบผลสำเร็จได้นั้น ครูต้องทำอะไรไม่ทำอะไร การทำหน้าที่ครูจึงไม่ผิดทาง คือ ทำให้ศิษย์เรียนไม่สนุกหรือเรียนแบบขาดทักษะสำคัญ “ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21” จะเกิดขึ้นได้จาก “ครูต้องไม่สอนแต่ต้องออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวก” ในการเรียนรู้ให้ศิษย์ได้เรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ แล้วการเรียนรู้ก็จะเกิดจากภายในใจและสมองของตนเอง การเรียนรู้แบบนี้เรียกว่า PBL (วิจารณ์ พาณิช, 2555) ซึ่งสอดคล้องตามข้อเสนอแนะของ มัรซูกี เจ๊ะนา (2560, มีนาคม 24, สัมภาษณ์) ผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กล่าวว่า “ครูหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ทางด้านศาสนานั้นจะต้องมีรูปแบบใหม่ๆ ในการสอนเพราะเด็กบางกลุ่มเค้าไม่ค่อยสนใจแล้วแบบบรรยาย ถ้าหากว่าเป็นอัลกุรอานก็จะต้องเป็นอัลกุรอานที่สามารถแปลเป็นภาษาไทยได้ เนื้อหาถูกแขวน

ไว้บนสื่อเพราะให้เด็กรุ่นใหม่ใกล้ชิดศาสนามากขึ้น” ด้านอับดุลเลาะ กามง (2560, มีนาคม 26, สัมภาษณ์) ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ว่า “เรื่องของมุสลิมเราที่เรียนศาสนาเป็นการเรียนแค่ท่องจำแล้วก็แปลความหมายแค่นั้นเอง ส่วนจากการปฏิบัติจริงนี้ไม่ค่อยมีไปเรียนเพื่อที่จะบอกว่าไปเรียนทางด้านศาสนามาแล้วจะเป็นคนดีความสำคัญในเรื่องของการศึกษาของเยาวชนเข้าใจแหละว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียน แต่เค้าเองจะต้องมามีส่วนร่วมในการผลักดันเรื่องการศึกษาหรือเค้าเองเค้าคิดว่าเค้าเรียนน้อยหรือเปล่าอีกอย่างหนึ่ง เค้าเรียนน้อยเค้าก็จะไม่ให้ความสำคัญแล้วก็จะส่งผลต่อการสร้างแนวคิด วิสัยทัศน์ในการพัฒนาคนแบบรุ่นใหม่ที่จะต้องใช้ความรู้”

ด้าน มูฮำหมัดกิสตี กิติ๊ะ (2560, มีนาคม 20, สัมภาษณ์) ได้ให้การสัมภาษณ์ว่า “โรงเรียนบางโรงเรียนครูที่สอนเด็กก็ไม่ค่อยได้เข้าใจจนอะคัยกลุ่มเพื่อนเท่านั้นแหละเหมือนบางที่ก็ไปติววิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์แบบนี้กับเพื่อนแล้วเด็กพวกนี้จะได้กลับวิชาติวมากกว่าเรียนในห้องเรียนวิชาอัลกุรอานทางด้านศาสนาส่วนใหญ่จะเห็นแบบบรรยายตีความบางที่เด็กตีความผิดๆ ก็มีซึ่งส่งผลทำให้เขาเนียไปประพฤติปฏิบัติที่ผิดๆ ไปด้วยการศึกษาตอนนี้คิดว่ายังไม่เข้าถึงจะเข้าถึงบางส่วนแต่ไม่เต็มที่มีความจริงของความรู้เป็นอย่างไรการศึกษาบางอย่างของคนในชนบทและคนในเมืองก็จะต่างกัน โดยเฉพาะในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้ของเราที่พ่อแม่ไม่ค่อยสนับสนุนเรื่องของการศึกษาเท่าไรสนับสนุนแต่ก็ไม่ชัดเจนไม่ทำตามให้เฉพาะเงินนะบางครอบครัวโดยที่ไม่ตามเลยพ่อแม่ลูกไปแบบไหนไปอยู่ตรงไหนบางที่พ่อแม่ต้องออกไปทำงานแต่เช้าซึ่งเด็กนั้นไม่ค่อยมีโอกาสอยู่กับพ่อแม่ก็เป็นปัญหาแล้ว” จากบทสัมภาษณ์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าสภาพการจัดการศึกษานั้นมีผลต่อการกำหนดชะตากรรมและการกำหนดเอกลักษณ์แห่งตนของเยาวชนที่เข้าไปศึกษาในระบบการศึกษาหรือนอกระบบการศึกษา การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันไม่สามารถทำให้เด็กไทยมีทักษะหรือคุณสมบัติมากพอที่จะดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพอยู่ในศตวรรษที่ 21 จากการสัมภาษณ์ดังกล่าว ทำให้สามารถมองเห็นปัญหาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น แต่สำหรับผู้ใหญ่นั้นภาพปัญหานี้อาจยังไม่ชัดเจนมากนัก เพราะผลของมันจะเกิดขึ้นในระยะยาวเมื่อเด็กโตขึ้นหรือเรียนในระดับที่สูงขึ้น และต้องใช้ชีวิตด้วยตัวเองด้วยเหตุนี้คนส่วนหนึ่งจึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาช่วงปฐมวัยมากนัก เพราะคิดว่าเป็นเรื่องของอนาคต ปัญหาที่ปรากฏให้เห็นและกำลังขยายตัวขึ้นเรื่อยๆ คือ เด็กเรียนวิชาการมากขึ้นแต่ไอคิวต่ำลง มีอาการป่วยเป็นโรคเครียด

ตั้งแต่อายุยังน้อยเพิ่มขึ้น มีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนมากขึ้น มีผู้ใหญ่ที่ตกงานมากขึ้น ปัญหาเหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นทันที แต่หากมองให้ลึกกลงไป กลับเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงมาจากพื้นฐาน การพัฒนาที่ยาวนานมาตั้งแต่อดีต (ผู้จัดการออนไลน์, 2560) ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวล้วนก็ให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ขึ้น และอาจจะก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมาอีกด้วย

6. การเลี้ยงดูบุตรของสถาบันครอบครัว

สถาบันครอบครัวเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดของสังคม หากครอบครัวเข้มแข็ง สังคมก็จะเข้มแข็งไปด้วย ปัจจุบัน ปัญหาสังคมต่างๆ ที่เกิดขึ้น อาทิ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การไม่รักนวลสงวนตัว เป็นต้น หากมองย้อนกลับ ไปจะพบว่าเกิดจากรากฐานครอบครัวที่อ่อนแอลง หากสังคมไทยไม่ตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันครอบครัว มีการละเลยเพิกเฉยต่อสิ่งที่เกิดขึ้น อนาคตของสังคมไทย จะอ่อนแอลงเรื่อย ๆ และจะนำไปสู่ปัญหาตามมามากมาย (ศิริรัตน์ แอดสกุล, 2557) ในขณะที่นักวิจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะทางจิต ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และปัจจัยอิทธิพลความรุนแรงกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา พบว่า ความคับข้องใจ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกดขี่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย อิทธิพล ความรุนแรงของเพื่อน อิทธิพลความรุนแรงของสื่อโทรทัศน์ อิทธิพลความรุนแรงของเกม และอิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียน (เกษตรชัย และหิม และ อุทิศ สังขรัตน์, 2555) ซึ่งการศึกษาดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าการเลี้ยงดูบุตรของพ่อแม่ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อการใช้ชีวิตในสังคม

ในขณะที่นักวิชาการจากมหาวิทยาลัยลอนดอนได้เขียนหนังสือ เรื่อง Islamic Counseling และมีเนื้อหาบางตอนที่เสนออย่างน่าสนใจว่า บทบาทของครอบครัวมุสลิม ในการแก้ไขปัญหาติดยาเสพติดนั้นคือการรับผิดชอบ การใส่ใจและติดตามการดูแลอยู่ตลอด ตามพูดคุยร่วมกันเพื่อหาทางออกร่วมกับบุตร จากเนื้อหาตอนหนึ่งดังกล่าวเห็นได้ว่า ความรับผิดชอบ การเอาใจใส่ และการพูดคุยเป็นวิธีการหนึ่งในการช่วยเหลือบุตรให้รอดพ้นจากพฤติกรรมต่างๆ (Rasool, 2016) ดังที่ อิลฮัม ดามารี (2560, มีนาคม 20, สัมภาษณ์) ผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กล่าวว่าทุกสิ่งทุกอย่างพื้นฐานทุกอย่างของเด็กอยู่ที่ครอบครัวสถาบันแรกที่เด็กจะต้องได้รับการบ่มเพาะ คือ ครอบครัว การเลี้ยงดูจะต้อง

ถูกสอนดีส่วนเรื่องของสถาบันครูหรือโรงเรียนก็เป็นสถาบันรองลงมาจะควรสอนให้ได้รู้จักเอาตัวรอดในสังคมแต่อย่างไรก็ตามแต่เนี่ยครอบครัวเขาจะต้องติดตามเราจะเห็นว่าตอนนี้ผู้ปกครองเวลาส่งเด็กไปโรงเรียนก็ส่งไปอย่างเดียวไม่ตามเลยว่าลูกทำการบ้านหรือเปล่า เพราะฉะนั้นเราจะเห็นได้ว่าแม้แต่การบ้านพ่อแม่ยังไม่ได้อ่านเลยพฤติกรรมของเด็กจะเป็นเช่นไร เพราะฉะนั้นตัวนี้เป็นตัวสำคัญที่สุดนั่นก็คือ เรื่องของครอบครัวแต่ด้วยสภาพสังคมในพื้นที่สามจังหวัด จากการศึกษาความหลากหลายในการย้ายถิ่นของมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้: ใครไปมาเลเซียและใครไปอื่น (อารี จำปากลาย, 2558) พบว่า มุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้กว่าครึ่งเลือกเข้าไปใช้แรงงานในประเทศมาเลเซีย อย่างไรก็ตามอีกเกือบครึ่งของผู้ย้ายถิ่นมุสลิมจากสามจังหวัดภาคใต้ ย้ายไปถิ่นปลายทางอื่น ผลการศึกษาสะท้อนกระบวนการคิดสรรที่แตกต่างกันของแหล่งปลายทางสองที่นี้ ผลการศึกษาครั้งสอดคล้องกับ รอมือละห์ วามง (2560, มีนาคม 19, สัมภาษณ์) ผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กล่าวว่าคือ “พ่อแม่ไม่ทันใส่ใจถึงลูกไปอยู่มาเลเซียเพราะจะกลับไทยไม่ได้ปัญหาสามจังหวัดก็อาจจะส่งผลต่อลูกหลานนะเราไม่รู้เลยว่าคดีลูกเป็นยังไงบ้าง ซึ่งบางทีก็ปล่อยให้อยู่กับยาย พ่อแม่ไม่ทันแล้วก็ไม่ค่อยกลับมาดูลูกเลยบางทีก็มีปัญหาเหมือนกัน” ส่วน มูณีเราะะ ดารีมา (2560, มีนาคม 19, สัมภาษณ์) ได้ให้การสัมภาษณ์ว่า “ปัญหาหนึ่งที่ทำให้เด็กมีปัญหาก็คือ พ่อแม่ทำงานเช้าโดยส่วนใหญ่ลูกก็จะมีปัญหามีบางหมู่บ้านหรือบางครอบครัวที่พ่อแม่ต้องออกเช้าตรู่ซึ่งลูกก็ยังไม่ตื่นพออีกที่ลูกก็กลับมาแล้วพ่อแม่ก็ไม่เจอหน้าก็กลับมันนอน เจอกันกินาน ๆ ครั้งก็มีนะ พ่อแม่ต้องไปทำอย่างแบบนี้” ในขณะเดียวกันความรู้ทักษะและความเข้าใจของพ่อแม่ที่มีต่อวิธีการเลี้ยงดูบุตรนั้นเป็นเรื่องจำเป็น โดยเฉพาะการเลี้ยงดูบุตรในช่วงสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้เมื่อเห็นชัดแล้วว่าปัญหาของการพัฒนาเด็กมีสาเหตุเริ่มมาจากผู้ใหญ่ซึ่งล้วนแล้วมีผลต่อการพัฒนาของเด็กมากที่สุด ผู้ปกครองจะต้องมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความเชื่อเกี่ยวกับการศึกษาของเด็ก ผู้ปกครองต้องสามารถสนับสนุนช่วยเพิ่มทักษะและการพัฒนาที่เหมาะสมโดยเฉพาะการส่งเสริมการมีคุณธรรมจริยธรรมดังที่ มูฮำหมัดกิซตี กิไต้ะ (2560, มีนาคม 19, สัมภาษณ์) ผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ กล่าวว่าคือ “การดูแลของครอบครัวยังไม่ถึงตัวเด็กวิธีการเรียนรู้ของครอบครัวในการดูแลเด็กเองเพื่อที่จะให้ทันกับโลกปัจจุบันทันกับโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงไม่ค่อยได้เพราะฉะนั้นหน้าที่ของครอบครัวก็ต้องเรียนรู้วิธีการใหม่ ๆ เช่นกันสุดท้ายก็จะส่งผลกับเด็กถ้าหากว่าครอบครัวมีวิธีการที่ดีก็จะดีแต่ถ้ามีวิธีการที่

ไม่ตอบสนองหรือไปบังคับขู่เข็ญมากเกินไปก็จะมีผลต่อเด็กเช่นกัน” นอกจากนั้นแล้วผู้ปกครองต้องให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับการสัมผัส การสังเกต และที่สำคัญ คือ เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ รวมไปถึงกิจกรรมร่วมกับครอบครัว ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมองทั้งสองซีกไปพร้อม ๆ กัน ผึกคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาและลงมือทำซึ่งสอดคล้องกับ พารูวัน สือนี (2560, มีนาคม 24, สัมภาษณ์) ผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ กล่าวคือ “หลัก ๆ อยู่ที่ครอบครัวเลยในการดูแลปัญหาของการเลี้ยงดูบางครั้งครอบครัวเด็กบางคนถูกเลี้ยงมาดีพ่อแม่เอาใจมากเกินไปเด็กโตขึ้นเค้าจะไม่ค่อยมีทักษะในการแก้ปัญหาหรือทักษะทางสังคมอะไรแบบนี้ แล้วจะส่งผลกระทบต่อเรื่องอื่น ๆ เช่นกัน อย่างเช่นการคิดวิเคราะห์เรื่องของการใช้ชีวิต” และที่สำคัญยิ่งกว่านั้น คือ การให้ความสำคัญต่อการศึกษาของครอบครัวจะเป็นทางออกหนึ่งในการพัฒนาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเยาวชน ในขณะที่เดียวกันต้องส่งเสริมให้ลูกใช้เทคโนโลยีอย่างมีสติ ต้องควบคุมการใช้สื่อและเทคโนโลยีของลูก อันเนื่องจากขณะนี้การสื่อสารต่าง ๆ รวมไปถึงอุปกรณ์และเทคโนโลยีเป็นสิ่งที่เข้าถึงง่าย ทั้งโทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต และอินเทอร์เน็ต ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีทั้งข้อดีและข้อเสียที่ปัจจุบันไม่สามารถหลีกเลี่ยงการใช้งานอุปกรณ์เหล่านี้ได้แล้ว ดังนั้นพ่อแม่ผู้ปกครองควรเลือกลูกที่จะให้ลูก และควรมีการติดตามการใช้งานของลูกอย่างใกล้ชิด

■ ข้อเสนอแนะ

จากการการศึกษาข้างต้นชี้ให้เห็นว่าสาเหตุของพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องตามวิถีอิสลามของเยาวชนมุสลิมกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น ชุมชนครอบครัว ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนาและบุคลากรทางการศึกษา ล้วนเป็นบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมของเยาวชน การได้เพิ่มทักษะการเรียนรู้เรื่องการดูแลเยาวชนจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งเพื่อเพิ่มพูนและเป็นแนวทางในการพัฒนาเยาวชนที่ถูกวิธียุติธรรมที่มีขั้นตอนที่ต้องสอดคล้องกับวิถีอิสลาม นอกจากนี้ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถช่วยให้บุคคล องค์กรทางศาสนา และองค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการดูแลพฤติกรรมเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้นำไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเพื่อกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เป็นรูปธรรมสำหรับการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องตามวิถีอิสลามของเยาวชนมุสลิมกลุ่มเสี่ยง ไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของสังคม เช่น การส่งเสริมวิธีการเลี้ยงดูบุตรที่ถูกต้องตามหลักอิสลาม แนวทางการพัฒนาหลักธรรมภิบาลของผู้นำชุมชนมุสลิม การพัฒนารูปแบบการศึกษาให้

สอดคล้องตามวัฒนธรรมและวิถีอิสลาม เป็นต้น

■ เอกสารอ้างอิง

- เกษตรชัย และหีม, และ อุทิศ สังข์รัตน์. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะทางจิตปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวและปัจจัยอิทธิพลความรุนแรงกับพฤติกรรม การรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดสงขลา. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่*, 4(2), 65-82.
- ดลยา เทียนทอง. (2556). *๑ ทศวรรษ ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้*. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา.
- ทิมพร สมพงษ์. (2559). การบริหารสถานศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารหาดใหญ่วิชาการ*, 14(1), 97-107.
- ประเวศ วะสี. (2555). จุดเปลี่ยนมหาวิทยาลัยไทย-จุดเปลี่ยนประเทศไทย. *โพสต์ทูเดย์*, 10(3463), 2
- ผู้จัดการออนไลน์. (2560, มีนาคม 12). นักวิชาการห่วงเด็กเลิกสมองพัฒนาไม่ครบส่วน. สืบค้นจาก <http://www.manager.co.th/family/ViewNews.aspx?NewsID=9550000114751>
- พินิต จิตติยาพันธุ์. (2550). *อิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์ต่อพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจากหลักการศรัทธาของเยาวชนไทยมุสลิมในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.
- ภาคิน นิยมมานรวงศ์. (2559). *การศึกษาของผู้ถูกกดขี่*. กรุงเทพฯ: ปลากระโดด.
- ยูโซะ ตาละ. (ม.ป.ป.). *อิสลามและวัฒนธรรม*. ปัตตานี: วิทยาลัยอิสลามศึกษา.
- วิจารณ์ พาณิช. (2555). *วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: แผนพัฒนาจิตเพื่อสุขภาพ มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิเชียร ไชยบัง. (2557). *วุฒิภาวะของความเป็นครู*. กรุงเทพฯ: เรียนนอกกะลา.
- ศรีสมภพ จิตรภรณ์ศรี. (2560, มีนาคม 13). เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในท่ามกลาง 8 ปีของความรุนแรง. สืบค้นจาก <https://deepsouthwatch.org/th/node/2871>
- ศิริรัตน์ แอดสกุล. (2557). สถานการณ์ครอบครัวไทย: กรณีศึกษาครอบครัวพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารการเมืองการบริหารและกฎหมาย*, 5(1), 17-45.
- ศูนย์โลกสัมพันธ์ไทย. (2560, มีนาคม 2). ปอเนาะกับการพัฒนาภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมในปัตตานี ยะลา และนราธิวาส. สืบค้นจาก www.thaiworld.org/th/include/answer_search.php?question_id=625
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *ขับเคลื่อนนโยบาย สพฐ ปี 50*. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนิสิต.

- สำนักประชาสัมพันธ์. (2560, มีนาคม 2). ผู้นำศาสนาสร้างสันติสุข. สืบค้นจาก http://region1.prd.go.th/ewt_news.php?nid=9526
- อณัฐ อมาตยกุล. (2560, เมษายน 12). เยาวชนมุสลิมอยู่อย่างไร ในกระแสโลกาภิวัตน์. สืบค้นจาก http://www.peace.mahidol.ac.th/th/index.php?option=com_content&task=view&id=434&Itemid=108
- อัปเดตเลาะ เจ๊ะหลง. (2558). Transform Thailand การปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทย. *วารสารรัฐสมิแล*, 36(3), 92-99.
- อัสรัน นิยมเดชา. (2560, เมษายน 12). ความมหัศจรรย์ของวิทยาศาสตร์ที่มีอยู่ในอัลกุรอาน. สืบค้นจาก <https://islamhouse.com/th/articles/19166>
- อารี จำปากลายเป็น. (2558). ความหลากหลายทางประชากรและสังคมในประเทศไทย ณ ปี 2558. นครปฐม. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
- Basri, H. (2015). Conceptualizing Islamic based: An attempt toward islamization of educational system in Aceh. *Jurnal Ilmiah didaktika*, 15(2), 123-135.
- Laeheem, K., & Baka, D. (2009). Risk factors related to youths' violence behaviors in the three southern border provinces of Thailand. *Songklanakarin Journal of Social Sciences and Humanities*, 15(6), 897-911.
- McLuhan, M. (1964). *Understanding media: The extensions of man*. London: McGraw-Hill.
- Murtaza, G. (2016). Impact of islamic work ethics on organizational citizenship behaviors and knowledge-sharing behaviors. *Journal of Business Ethics*, 133(2), 325-333.
- Mustafa, M. (1987). *Megenal Diri dan Wali Allah*. Malaysia: Aman Press.
- Rashed, O. (2016). *Islam and sustainable development*. USA: Routledge.
- Rasool, G. (2016). *Islamic counseling: An introduction to theory and practice*. UK: Rotledge.